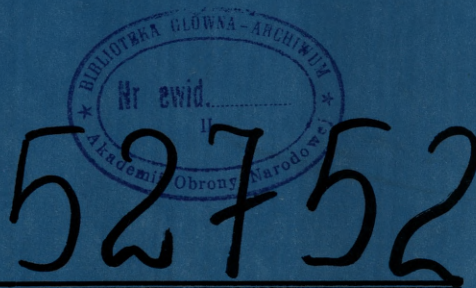

AKADEMIA OBRONY NARODOWEJ

WYDZIAŁ WOJSK LOTNICZYCH I OP

AON 5226/2000

SŁOWNIK WYBRANYCH POJĘĆ NATO

WARSZAWA

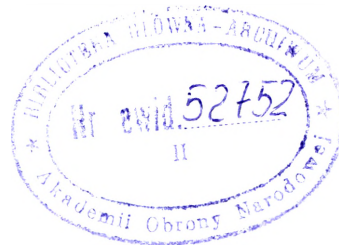
2000

AKADEMIA OBRONY NARODOWEJ

WYDZIAŁ WOJSK LOTNICZYCH I OBRONY POWIETRZNEJ

AON 5226/2000

SŁOWNIK WYBRANYCH POJĘĆ NATO

WARSZAWA

2000

ZESPÓŁ AUTORSKI

Kierownik zespołu: płk dr hab. Bogdan ZDRODOWSKI

Członkowie zespołu: płk nawig. dr Marian KOZUB

ppłk dr inż. Ryszard SZPYRA

ppłk dr inż. Andrzej GLEN

kmdr por. dypl. pil. Zenon CHOJNACKI

mjr dr Maciej MARSZAŁEK

mjr nawig. dr Eugeniusz CIEŚLAK

mjr dypl. mgr inż. Marek CHOJNACKI

mjr dypl. Mariusz FORMAL

mjr dypl. nawig. Wiesław MARUD

Powielenie i oprawa
Akademia Obrony Narodowej – Wydział Wydawniczy
Zam. nr 448/2000

WSTĘP

Wydział Wojsk Lotniczych i Obrony Powietrznej Akademii Obrony Narodowej – w celu usprawnienia procesu dydaktyczno-naukowego – opracował zestaw skrótów i terminów używanych w NATO, dotyczących obszaru potęgi powietrznej.

Powstały w ten sposób słownik jest adresowany do pracowników naukowo-dydaktycznych i studentów Akademii Obrony Narodowej.

Kluczem doboru terminów były zwroty, najczęściej stosowane w działalności dydaktycznej i naukowej w Wydziale WLOP AON. Wydawnictwo opracowano opierając się głównie na obowiązujących w NATO publikacjach, m.in.:

1. AAP-6 (V) NATO glossary of terms and definitions;
2. AAP-15 (F) NATO glossary of abbreviations used in NATO documents and publications;
3. AJP-01 Doctrine for joint operations.

Oficjalne tłumaczenia tych dokumentów, a w szczególności zwrotów specjalistycznych, nie zawsze odzwierciedlają ich merytoryczne znaczenie. Wiele słów angielskich przedstawionych w słowniku posiada inny

zakres znaczeniowy, dlatego często w języku polskim są zastępowane różnymi synonimami. Najjaskrawszym tego przykładem jest angielskie słowo **control**, oznaczające *władzę; kontrolę; sprawowanie władzy w...; sprawowanie kontroli nad... (np. organizacją, wydawnictwem, rynkiem itp.); panowanie nad... (np. sytuacją); kierowanie*¹. Tłumaczone na język polski jako **kontrola**, najczęściej jest rozumiane jako *porównanie stanu faktycznego ze stanem wymaganym, rozpatrywanie czegoś; dochodzenie czegoś, wnikanie, wgląd w coś; nadzór nad czymś lub nad kimś*, a także w języku potocznym jako *instytucja lub osoba sprawująca nad czymś nadzór, sprawdzająca coś; kontroler, kontrolerzy*². Z tego powodu **control** zazwyczaj jest tłumaczone jako **zarządzanie** (np. **command and control** jest tłumaczone jako **dowodzenie i zarządzanie, operational (tactical) control** zaś, jako **zarządzanie operacyjne (taktyczne)**.

Zdaniem autorów słownika nie jest to poprawne. Zazwyczaj nie pamiętamy, że również w języku polskim słowo to oznacza także *sprawowanie nad kimś, nad czymś kontroli; posiadanie na coś wpływu, możliwości*

¹ Collins english-polish dictionary (edycja komputerowa).

² Komputerowy słownik języka polskiego, Warszawa, PWN 1998.

*decydowania o kimś, o czymś; panowanie nad czymś*³, czyli odpowiada w określonym zakresie angielskiemu **control**. Dlatego też proponuje się stosowanie polskiego słowa **kontrola**.

Również typowym przykładem niewłaściwego tłumaczenia są pojęcia: **operational command** i **tactical command**, interpretowane odpowiednio jako **dowództwo operacyjne** i **dowództwo taktyczne**. Pozornie jest to językowo poprawne, jednakże dopiero analiza znaczeniowa tych definicji angielskich wskazuje, że nie są to dowództwa, lecz uprawnienia dotyczące sprawowania funkcji dowódczych.

Kolejnym zwrotem sprawiającym wiele problemów jest angielskie **centre**, stosowane do oznaczenia stanowisk dowodzenia i kierowania różnych szczebli. W języku polskim może być ono tłumaczone jako: ośrodek, centrum, stanowisko dowodzenia, punkt dowodzenia itp. W prezentowanym słowniku najczęściej występuje jako **ośrodek**.

Autorzy słownika doszli do wniosku, że pewnych określonych zwrotów nie można przetłumaczyć na język polski poprawnie, nie zmieniając ich warstwy znacze-

niowej. Dotyczy to przede wszystkim takich terminów, jak: **weapons free**, **weapons tight**, **weapons hold**, które oznaczają statusy kontroli broni. Dlatego też proponuje się używanie nazw angielskich, z ewentualnym wyjaśnieniem.

Autorzy słownika mają nadzieję, że wydawnictwo to usprawni proces dydaktyczny w AON oraz przyczyni się do jednoznacznego komunikowania się w obszarze potęgi powietrznej.

³ Słownik współczesnego języka polskiego, Warszawa, Wyd. Wilga 1996.

A (ALFA)

Zwrot angielski	Skrót	Nazwa polska	Interpretacja
1	2	3	4
above ground level	<i>AGL</i>	powyżej poziomu terenu	
above mean sea level	<i>AMSL</i>	nad poziomem morza	
ACE mobile force	<i>AMF</i>	siły manewrowe sojuszniczego dowództwa w Europie	
ACE rapid reaction corps	<i>ARRC</i>	korpus szybkiego reagowania sojuszniczego dowództwa w Europie	
advance planning		planowanie uprzedzające	
aerial intercept missile	<i>AIM</i>	pocisk przechwytywania powietrznego	
aerodrome controller	<i>ADC</i>	kontroler lotniska	
aerodrome flight information service	<i>AFIS</i>	lotniskowa służba informacji powietrznej	
aerodrome flight information service officer	<i>AFISO</i>	oficer lotniskowej służby informacji powietrznej	
aerodrome reference point	<i>ARP</i>	punkt odniesienia lotniska	
aerodrome reporting office	<i>ARO</i>	lotniskowe biuro odpraw załóg	
aerodrome traffic zone	<i>ATZ</i>	strefa ruchu lotniskowego	

1	2	3	4
aeromedical evacuation	<i>AE</i>	powietrzna ewakuacja medyczna	
aeromedical evacuation control centre	<i>AECC</i>	centrum kierowania medyczną ewakuacją powietrzną	
aeromedical evacuation co-ordination centre	<i>AECC</i>	centrum koordynacji medycznej ewakuacji powietrznej	
aeronautical fixed telecommunication network	<i>AFTN</i>	lotnicza stacjonarna sieć telekomunikacyjna	
aeronautical information service	<i>AIS</i>	służba informacji lotniczej	
air base	<i>AB</i>	baza lotnicza	
airborne	<i>ABN</i>	powietrzny, dyżurujący w powietrzu, pokładowy, powietrznodesantowy	
airborne battlefield command control centre	<i>ABCCC</i>	powietrzny ośrodek dowodzenia i kontroli pola walki	
airborne early warning	<i>AEW</i>	wczesne ostrzeganie powietrzne	
airborne early warning and control	<i>AEW&C</i>	wczesne ostrzeganie powietrzne i kontrola	
airborne elements of the TACS	<i>AETACS</i>	powietrzne elementy systemu TACS	
airborne forward air controller	<i>ABFAC</i>	oficer naprowadzania lotnictwa na statku powietrznym	

1	2	3	4
airborne warning and control system	<i>AWACS</i>	powietrzny system ostrzegania i kontroli	
air breathing threat	<i>ABT</i>	aerodynamiczny środek napadu powietrznego	
air command and control system	<i>ACCS</i>	system dowodzenia i kontroli siłami powietrznymi	
air component command	<i>ACC</i>	dowództwo komponentu powietrznego	
air control centre	<i>ACC</i>	ośrodek kontroli przestrzeni powietrznej	
air control order	<i>ACO</i>	rozkaz do kontroli przestrzeni powietrznej	
air co-ordinator	<i>AC</i>	koordynator lotniczy	
aircraft	<i>A/C</i>	samolot, statek powietrzny	
aircraft carrier	<i>CV</i>	lotniskowiec	
aircraft carrier battle group	<i>CVBG</i>	lotniskowcowa grupa uderzeniowa	
aircraft control unit	<i>ACU</i>	jednostka sterująca statku powietrznego	
aircraft cross-servicing	<i>ACS</i>	wzajemne odtwarzanie gotowości bojowej statków powietrznych	
aircraft cross-servicing program	<i>ACSP</i>	program wzajemnego odtwarzania gotowości bojowej statków powietrznych	

1	2	3	4
aircraft operator	AO	użytkownik statku powietrznego	
air defence (air defense – amer.)	AD	obrona powietrzna	
air defence area	ADA	obszar obrony powietrznej	
air defence commander	ADC	dowódca obrony powietrznej	
air defence co-ordinator	ADCOORD	koordynator obrony powietrznej	
air defence element	ADE	zespół obrony powietrznej	
air defence identification zone	ADIZ	strefa identyfikacji obrony powietrznej	
air defence liaison officer	ADLO	oficer łącznikowy obrony powietrznej	
air defence plan	ADP	plan obrony powietrznej	
air defence region	ADR	rejon obrony powietrznej	
air defence rules of engagement	ADROE	reguły (ustalenia) użycia siły w obronie powietrznej	
air defence sector	ADS	sektor obrony powietrznej	
air defence warning	ADW	ostrzeżenie o zagrożeniu z powietrza	
air defense artillery (amer.)	ADA	artyleria obrony przeciwlotniczej	
airfield traffic zone	ATZ	strefa ruchu lotniskowego	
air force	AF	siły powietrzne	

1	2	3	4
air force base	<i>AFB</i>	baza sił powietrznych	
air interdiction	<i>AI</i>	izolacja lotnicza	
air launched cruise missile	<i>ALCM</i>	pocisk samosterujący wyrzeliwany z powietrza	
air liaison officer	<i>ALO</i>	oficer łącznikowy lotnictwa	ze składu sił powietrznych
air operation directive	<i>AOD</i>	powietrzna dyrektywa operacyjna	
air operations	<i>Air Ops</i>	działania powietrzne	
air operations centre	<i>AOC</i>	ośrodek działań powietrznych	
air operations co-ordination centre	<i>AOCC</i>	ośrodek koordynacji działań powietrznych	
air operations co-ordination centre (land)	<i>AOCC(L)</i>	ośrodek koordynacji działań powietrznych (lądowy)	rozwinęty w strukturach dowodzenia sił lądowych
air operations co-ordination centre (maritime)	<i>AOCC(M)</i>	ośrodek koordynacji działań powietrznych (morski)	rozwinęty w strukturach dowodzenia sił morskich
airport of debarkation	<i>APOD</i>	lotniczy port wyladunkowy	
airport of embarkation	<i>APOE</i>	lotniczy port załadunkowy	
air reconnaissance liaison officer	<i>ARLO</i>	oficer łącznikowy rozpoznania powietrznego	
air resource element co-ordinator	<i>AREC</i>	koordynator zespołu zasobów lotniczych	

1	2	3	4
air route	AR	droga lotnicza	
air search attack team		powietrzny zespół poszukiwawczo- uderzeniowy	
air sovereignty operations centre	ASOC	narodowe centrum wspomagania ope- racji powietrznych	
airspace and traffic management centre	ATMC	ośrodek zarządzania ruchem lotniczym i przestrzenią powietrzną	
airspace control	ASC	kontrola przestrzeni powietrznej	
airspace control authority	ACA	1. dowódca odpowiedzialny za kontrolę przestrzeni powietrznej 2. uprawnienia do kontroli przestrzeni powietrznej	
airspace control facility	ACF	urządzenie do kontroli przestrzeni powietrznej	
airspace control means	ACM	środki kontroli przestrzeni powietrznej	
airspace control means request	ACMREQ	zapotrzebowanie na środki kontroli przestrzeni powietrznej	
airspace control order	ACO	rozkaz do kontroli przestrzeni powietrznej	
airspace control plan	ACP	plan kontroli przestrzeni powietrznej	
airspace control system	ACS	system kontroli przestrzeni powietrznej	

1	2	3	4
airspace co-ordination area	<i>ACA</i>	obszar koordynacji powietrznej	
airspace management	<i>ASM</i>	zarządzanie przestrzenią powietrzną	
airspace management cell	<i>AMC</i>	komórka zarządzania przestrzenią powietrzną	
airspace management element	<i>AME</i>	zespół zarządzania przestrzenią powietrzną	
airspace management liaison section	<i>AMLS</i>	sekcja łącznikowa zarządzania przestrzenią powietrzną	
airspace use plan	<i>AUP</i>	plan użytkowania przestrzeni powietrznej	
air support operation centre	<i>ASOC</i>	ośrodek lotniczego wsparcia działań	
air surveillance and control system	<i>ASACS</i>	system obserwacji i kontroli przestrzeni powietrznej	
air tactical operations centre	<i>ATOC</i>	ośrodek taktycznych działań powietrznych	
air tasking order	<i>ATO</i>	rozkaz do działań powietrznych	
air to air missile	<i>AAM</i>	pocisk raketowy powietrze-powietrze	
air to air refuelling	<i>AAR</i>	tankowanie w powietrzu	
air to ground	<i>A/G</i>	powietrze-ziemia	
air to ground missile	<i>AGM</i>	pocisk raketowy powietrze-ziemia	

1	2	3	4
air traffic control	<i>ATC</i>	kontrola ruchu lotniczego	
air traffic flow management	<i>ATFM</i>	zarządzanie przepływem ruchu lotniczego	
air traffic management	<i>ATM</i>	zarządzanie ruchem lotniczym	
air traffic service	<i>ATS</i>	służba ruchu lotniczego	
air traffic services unit	<i>ATSU</i>	jednostka służb ruchu lotniczego	
air transport	<i>AT</i>	transport powietrzny	
air transport allocations board	<i>ATAB</i>	zarząd przydzielania transportu powietrznego	
airway	<i>AWY</i>	droga lotnicza	
alliance committee	<i>AC</i>	komitet sojusznicy	
alliance standardization requirements	<i>ASR</i>	wymagania standaryzacyjne sojuszu	
allied administrative publication	<i>AAP</i>	publikacja sprzymierzonych dotycząca administracji	
Allied Air Forces Central Europe	<i>AIRCENT</i>	Sojusznicze Siły Powietrzne NATO w Europie Centralnej	
Allied Air Forces North-Western Europe	<i>AIRNORTHWEST</i>	Sojusznicze Siły Powietrzne NATO w Europie Północno-Zachodniej	

1	2	3	4
Allied Command Atlantic	<i>ACLANT</i>	Dowództwo Sojusznich Sił Zbrojnych NATO na Atlantyku	
Allied Command Europe	<i>ACE</i>	Dowództwo Sojusznich Sił Zbrojnych NATO w Europie	
allied deployment and movement system	<i>ADAMS</i>		narzędzie wspomagania informatycznego w zakresie planowania przemieszczenia i rozwinięcia wojsk NATO
Allied Forces Baltic Approaches	<i>BALTAP</i>	Sojusznice Siły Zbrojne NATO w Cieśninach Bałtyckich	
Allied Forces Central Europe	<i>AFCENT</i>	Sojusznice Siły Zbrojne NATO w Europie Centralnej	
Allied Forces North-West Europe	<i>AFNORTHWEST</i>	Sojusznice Siły Zbrojne NATO w Europie Północno-Zachodniej	
Allied Forces Northern Europe	<i>AFNORTH</i>	Sojusznice Siły Zbrojne NATO w Europie Północnej	
Allied Forces Southern Europe	<i>AFSOUTH</i>	Sojusznice Siły Zbrojne NATO w Europie Południowej	
allied joint forces	<i>AJF</i>	połączone sojusznice siły zbrojne NATO	
allied joint operations	<i>AJO</i>	sojusznice działania połączone	
allied joint publication	<i>AJP</i>	publikacja sprzymierzonych dotycząca działań połączonych	

1	2	3	4
Allied Land Forces Central Europe	<i>LANDCENT</i>	Sojusznicze Siły Lądowe NATO w Europie Centralnej	
Allied Land Forces South-Central Europe	<i>LANDSOUTHCENT</i>	Sojusznicze Siły Lądowe NATO w Europie Południowo-Centralnej	
Allied Land Forces South-Eastern Europe	<i>LANDSOUTHEAST</i>	Sojusznicze Siły Lądowe NATO w Europie Południowo-Wschodniej	
Allied Land Forces Southern Europe	<i>LANDSOUTH</i>	Sojusznicze Siły Lądowe NATO w Europie Południowej	
allied logistic publication	<i>ALP</i>	publikacja sprzymierzonych dotycząca logistyki	
allied logistics centre	<i>ALC</i>	sojuszniczy ośrodek logistyczny	
allied mobility co-ordination centre	<i>AMCC</i>	sojusznicze centrum koordynacji ruchu wojsk	
allied movement co-ordination centre	<i>AMCC</i>	sojusznicze centrum koordynacji przemieszczeń	
Allied Naval Forces North-Western Europe	<i>NAVNORTHWEST</i>	Sojusznicze Siły Morskie NATO w Europie Północno-Zachodniej	
Allied Naval Forces Southern Europe	<i>NAVSOUTH</i>	Sojusznicze Siły Morskie NATO w Europie Południowej	
allied procedural publication	<i>APP</i>	publikacja sprzymierzonych dotycząca procedur	
allied publication	<i>AP</i>	publikacja sprzymierzonych	

1	2	3	4
allied tactical air force	<i>ATAF</i>	sojusznicze taktyczne siły powietrzne	
allied tactical publication	<i>ATP</i>	sojusznicza publikacja taktyczna	
allocation		szczegółowy podział wysiłku	
allotment		czasowa zmiana przydziału	
all weather	<i>AW</i>	w każdych warunkach pogodowych (atmosferycznych)	
all weather fighter	<i>AWX</i>	samolot myśliwski przeznaczony do działań w każdych warunkach pogodowych (atmosferycznych)	
altitude reservation	<i>ALTREV</i>	zastrzeżenie wysokości	
amphibious objective area	<i>AOA</i>	rejon celu operacji desantu morskiego	
amphibious operations area	<i>AOA</i>	obszar działań desantu morskiego	
anti air warfare	<i>AAW</i>	przeciwlotnicze działania bojowe	
anti air warfare commander	<i>AAWC</i>	dowódca AAW	
anti aircraft	<i>AA</i>	przeciwlotniczy	
anti aircraft artillery	<i>AAA</i>	przeciwlotnicza artyleria lufowa	
anti radiation missile	<i>ARM</i>	rakietowy pocisk przeciwradiolokacyjny	
anti ship missile defence	<i>ASMD</i>	okrętowa obrona przeciwrakietowa	

1	2	3	4
anti submarine warfare	ASW	zwalczanie celów podwodnych / walka z okrętami podwodnymi	
anti submarine warfare commander	ASWC	dowódca ASW	
anti surface force air operation	ASFAO	działania powietrzne przeciwko siłom nawodnym	
anti surface force air operations	ASFAO	działania powietrzne przeciwko siłom naziemnym i nawodnym	
anti surface warfare	ASUW	zwalczanie celów nawodnych / walka z obiektami nawodnymi	
anti surface warfare commander	ASUWC	dowódca ASUW	
apportionment		ogólny podział wysiłku	
approach control office	APP	organ kontroli podejścia	
approach controller	APPC	kontroler podejścia	
approved departure time	ADT	zatwierdzony czas odlotu	
area air defense commander	AADC	dowódca obrony powietrznej obszaru	
area control centre	ACC	ośrodek kontroli obszaru	
area of operations	AO	obszar działań	
area of responsibility	AOR	obszar odpowiedzialności	

1	2	3	4
army airspace command and control	<i>A²C²</i>	dowodzenie i kontrola w przestrzeni powietrznej sił lądowych	
army organic air defense	<i>AOAD</i>	organiczna obrona powietrzna sił lądowych	
assault firing platoon	<i>AFP</i>	pluton ogniowy	
assignment		przydział	
as soon as possible	<i>ASAP</i>	tak szybko, jak to możliwe	
attack helicopter	<i>AH</i>	śmigłowiec szturmowy	
automated command and control information system	<i>ACCIS</i>	zautomatyzowany system informatyczny dowodzenia i kontroli	
automated data processing	<i>ADP</i>	zautomatyzowane przetwarzanie danych	
aviation logistics support ship	<i>TAVB</i>	okręt zaopatrzeniowy lotnictwa	
azimuth	<i>AZ</i>	azymut	

B (BRAVO)

Zwrot angielski	Skrót	Nazwa polska	Interpretacja
1	2	3	4
ballistic missile defence	<i>BMD</i>	obrona przeciwrakietowa	
ballistic missile early warning system	<i>BMEWS</i>	system wczesnego ostrzegania przed pociskami balistycznymi	
base defence zone	<i>BDZ</i>	strefa obrony bazy (lotniczej)	
battle casualties	<i>BC</i>	straty bojowe w stanie osobowym	
battle damage assessment	<i>BDA</i>	ocena rezultatów uderzeń	
battle management / command, control, communication, computers and intelligence	<i>BMC4I</i>	zarządzanie walką / dowodzenie, kontrola, łączność, komputery i rozpoznanie	
battlefield air interdiction	<i>BAI</i>	izolacja pola walki	
battlefield co-ordination detachment	<i>BCD</i>	oddział koordynacji pola walki	
battlefield co-ordination element	<i>BCE</i>	zespół koordynacji pola walki	reprezentuje wojska lądowe w siłach powietrznych
battlefield information collection and exploitation system	<i>BICES</i>	system gromadzenia i wykorzystania informacji pola walki	

1	2	3	4
battlefield reconnaissance	<i>BR</i>	rozpoznanie pola walki	
beyond visual range	<i>BVR</i>	poza zasięgiem widzialności (wzrokowej)	
bomb damage assessment	<i>BDA</i>	ocena rezultatów bombardowania	
brigade	<i>BDE</i>	brygada	
budget and finance function of logistics		funkcja budżetowa i finansowa logistyki (działań logistycznych)	

C (CHARLIE)

Zwrot angielski	Skrót	Nazwa polska	Interpretacja
1	2	3	4
capability catalog	<i>CAPCAT</i>	catalog możliwości	zbiór możliwości państwa-gospodarza (host nation), w zakresie wsparcia wojsk NATO
captured-in-action	<i>CIA</i>	pojmany w walce	
central launch and recovery section	<i>CLRS</i>	sekcja wyrzeliwania i odzyskiwania RPV	
centre of gravity	<i>CoG</i>	środek ciężkości	

1	2	3	4
civil emergency planning	<i>CEP</i>	planowanie działań w sytuacjach nadzwyczajnych zagrożeń niemilitarnych	
civil-military cooperation	<i>CIMIC</i>	współpraca cywilno-wojskowa	
civil protection committee	<i>CPC</i>	komitet ochrony cywilnej	
close air support	<i>CAS</i>	bezpośrednie wsparcie lotnicze	
cluster bomb unit	<i>CBU</i>	bomba kasetowa	
collection, co-ordination and intelligence requirements management	<i>CCIRM</i>	zarządzanie gromadzeniem, koordynacją i wymaganiami rozpoznawczymi	
combat air patrol	<i>CAP</i>	dyżurowanie w powietrzu	
combat control team	<i>CCT</i>	zespół kontroli bojowej	
combat search and rescue	<i>CSAR</i>	bojowe poszukiwanie i ratownictwo	
combat service support	<i>CSS</i>		przedsięwzięcia administracyjne, kadrowe oraz zabezpieczenia logistycznego, realizowane podczas działań bojowych
combined joint task force concept	<i>CJTF CONCEPT</i>	koncepcja wielonarodowych połączonych sił zadaniowych	
command and control	<i>C2</i>	dowodzenie i kontrola	
command post exercise	<i>CPX</i>	ćwiczenie dowódczo-sztabowe	

1	2	3	4
command, control and communication	C3	dowodzenie, kontrola i łączność	
command, control, communication and computer	C4	dowodzenie, kontrola, łączność i informatyka	
command, control, communication and intelligence	C3/I	dowodzenie, kontrola, łączność i rozpoznanie	
command, control, communication, computing and intelligence	C4/I	dowodzenie, kontrola, łączność, przetwarzanie danych i rozpoznanie	
commander	COM	dowódca	
commander amphibious task force	CATF	dowódca morskich desantowych sił zadaniowych	
Commander in Chief Allied Forces Central Europe	CINCENT	Naczelnny Dowódca Sojuszniczych Sił Zbrojnych NATO w Europie Centralnej	
commander landing force	CLF	dowódca sił desantowych	
Committee for European Air Space Co-ordination	CEAC	Komitet ds. Koordynacji Europejskiej Przestrzeni Powietrznej	
commonly funded logistic resources		zasoby logistyczne finansowane wspólnie	
communications and information systems	C/S	systemy łączności i informatyki	

1	2	3	4
component command	<i>CC</i>	dowództwo komponentu	dowództwo rodzaju sił zbrojnych
component command air	<i>CC Air</i>	dowództwo komponentu powietrznego	
component command navy	<i>CC Nav</i>	dowództwo komponentu morskiego	
composite air operation	<i>COMAO</i>	połączona operacja powietrzna	
concept of operations	<i>CONOPS</i>	koncepcja działania	
conditional route	<i>CDR</i>	warunkowa droga lotnicza	
conditional route availability message	<i>CRAM</i>	informacja o dostępności warunkowej drogi lotniczej	
conflict prevention centre	<i>CPC</i>	centrum zapobiegania konfliktom	
consumer (operational) logistics		logistyka konsumpcji / eksploatacji zasobów (środków) logistycznych	
contracting function of logistics		funkcja kontraktowa logistyki (działań logistycznych)	
control and reporting centre	<i>CRC</i>	ośrodek kontroli i meldowania	
control reporting post	<i>CRP</i>	posterunek kontroli i meldowania	
control tower	<i>TWR</i>	wieża kontroli lotniska	
control zone	<i>CTR</i>	strefa kontroli (lotniska)	
conventional counter force	<i>CCF</i>	konwencjonalne siły przeciwdziałania	

1	2	3	4
conventional load	<i>CL</i>	konwencjonalny ładunek bojowy	
co-operative logistics		współdziałanie logistyczne	
co-ordinated universal time	<i>UTC</i>	skoordynowany czas uniwersalny	
co-ordination level	<i>CL</i>	poziom koordynacji	
counter air attack	<i>CAA</i>	uderzenia na lotnictwo	
counter air operations	<i>CA</i>	działania przeciwko zasobom powietrznym	
counter-insurgency	<i>COIN</i>	przeciwrebeliancki	
course of action	<i>COA</i>	wariant działania	
coverage mission order	<i>CMO</i>	rozkaz do osłony	
cruise missiles	<i>CM</i>	rakiety skrzydlate	
cruiser	<i>CA</i>	krażownik	
current flight plan	<i>CPL</i>	aktualny plan lotu	

D (DELTA)

Zwrot angielski	Skrót	Nazwa polska	Interpretacja
1	2	3	4
date time group	<i>DTG</i>	grupa daty i czasu	stosowana w dokumentach bojowych
days of supply	<i>DOS</i>	dobowa norma zaopatrzenia	
decisive point	<i>DP</i>	punkt decydujący	
Defence Planning Committee	<i>DPC</i>	Komitet Planowania Obrony	
defence planning questionnaire	<i>DPQ</i>	kwestionariusz planowania obronnego	
defence review committee	<i>DRC</i>	komitet ds. oceny planowania obronnego	
defensive counter air	<i>DCA</i>	działania defensywne przeciwko zasobom powietrznym	
Department of Defence	<i>DoD</i>	Departament Obrony (w USA: Ministerstwo Obrony)	
deployment authority		uprawnienia do rozwinięcia wojsk	
deputy commander		zastępca dowódcy	
desired mean point of impact	<i>DMPI</i>	pożądany punkt trafienia	dla bomb, rakiet itp.
died of wounds	<i>DOW</i>	zmarły w wyniku poniesionych ran	

1	2	3	4
direct air support center (amer.)	<i>DASC</i>	ośrodek bezpośredniego wsparcia lotniczego	
direct support	<i>DS</i>	wsparcie bezpośrednie	
diseased, disease	<i>DIS</i>	chory	
distance measuring equipment	<i>DME</i>	wyposażenie do pomiaru odległości	radionawigacyjny system odległościowy
division	<i>DIV</i>	dywizja	
document	<i>DOC</i>	dokument	
dual-capable aircraft	<i>DCA</i>	samolot podwójnego przeznaczenia	samolot zdolny do przeno- szenia broni konwencjo- nalnej i nuklearnej

E (ECHO)

Zwrot angielski	Skrót	Nazwa polska	Interpretacja
1	2	3	4
early warning	<i>EW</i>	wczesne ostrzeżenie	
echelons above corps	<i>EAC</i>	szczebel powyżej korpusu	
echelons corp and below	<i>ECB</i>	szczebel korpusu i poniżej	
effective date (or time)	<i>EFDT</i>	data (bądź czas) obowiązywania	

1	2	3	4
electro-magnetic pulse	<i>EMP</i>	impuls elektromagnetyczny	
electronic (warfare) support measures	<i>ESM</i>	wsparcie radioelektroniczne	
electronic counter countermeasures	<i>ECCM</i>	przeciwdziałanie przeciwdziałaniu radioelektronicznemu	
electronic counter measures	<i>ECM</i>	przeciwdziałanie elektroniczne	
electronic data processing	<i>EDP</i>	elektroniczne przetwarzanie danych	
electronic intelligence	<i>ELINT</i>	rozpoznanie radioelektroniczne	
electronic protective measures	<i>EPM</i>	środki zabezpieczenia radioelektronicznego	
electronic warfare	<i>EW</i>	walka radioelektroniczna	
electronic warfare co-ordination cell	<i>EWCC</i>	komórka koordynacji walki radioelektronicznej	
emission control	<i>EMCON</i>	kontrola emisji	
enemy order of battle	<i>EOB</i>	organizacja i stan przeciwnika	
enemy prisoner of war	<i>EPOW</i>	jeniec wojenny	
engagement authority		uprawnienia do zwalczania	
engineering function of logistics		funkcja inżynierska logistyki (działań logistycznych)	
estimated time of arrival	<i>ETA</i>	orientacyjny czas przybycia, przylotu	

1	2	3	4
estimated time of departure	<i>ETD</i>	orientacyjny czas wylotu	
estimated time of return	<i>ETR</i>	orientacyjny czas powrotu	
Euro-Atlantic Disaster Response Co-ordination Centre	<i>EADRCC</i>	Euroatlantycki Ośrodek Koordynacji Reagowania w Przypadku Katastrof	
Euro-Atlantic Disaster Response Unit	<i>EADRU</i>	Euroatlantycka Jednostka Reagowania w Przypadku Katastrof	
European Community	<i>EC</i>	Wspólnota Europejska	
European Fighter Aircraft	<i>EFA</i>	myśliwiec europejski	dot. EFA 2000 „Typhoon”
European Organisation for the Safety of Air Navigation	<i>EUROCONTROL</i>	Europejska Agencja ds. Bezpieczeństwa Żeglugi Powietrznej	
execution		wykonywanie zadań	
executive officer	<i>XO</i>	zastępca dowódcy okrętu	
explosive ordnance disposal (EOD) function of logistics		funkcja logistyki (działań logistycznych) niszczenia niewybuchów	
extended air defence	<i>EAD</i>	rozszerzona obrona powietrzna	
extended range	<i>XR</i>	zwiększony zasięg	

F (FOXTROT)

Zwrot angielski	Skrót	Nazwa polska	Interpretacja
1	2	3	4
fighter	<i>FTR</i>	samolot myśliwski	
fighter area of responsibility	<i>FAOR</i>	obszar odpowiedzialności lotnictwa myśliwskiego	
fighter engagement zone	<i>FEZ</i>	strefa użycia lotnictwa myśliwskiego	
fire direction centre	<i>FDC</i>	centrum kierowania ogniem	
fire support co-ordination centre	<i>FSCC</i>	ośrodek koordynacji wsparcia ogniowego	
fire support co-ordination line	<i>FSCL</i>	linia koordynacji wsparcia ogniowego	
fire support co-ordination measures	<i>FCSM</i>	przedsięwzięcia koordynacji wsparcia ogniowego	
fire support element	<i>FSE</i>	zespół wsparcia ogniowego	
flexible use of airspace	<i>FUA</i>	elastyczne użytkowanie przestrzeni powietrznej	
flight co-ordination centre	<i>FCC</i>	ośrodek koordynacji lotów	
flight information centre	<i>FIC</i>	ośrodek informacji powietrznej	
flight information region	<i>FIR</i>	rejon informacji powietrznej	
flight information service	<i>FIS</i>	usługa informacji powietrznej	

1	2	3	4
flight information service officer	<i>FISO</i>	oficer służby informacji powietrznej	
flight level	<i>FL</i>	poziom lotu	
flight operation centre	<i>FOC</i>	ośrodek działań powietrznych	
flight operation section	<i>FOS</i>	sekcja działań lotniczych	
flight plan	<i>FPL</i>	plan lotu	
flight plan data processing system	<i>FDPS</i>	system przetwarzania danych o planach lotu	
flight plan filed in the air	<i>AFIL</i>	plan lotu zgłoszony z powietrza	
flight plan processing system	<i>FPPS</i>	system przetwarzania planów lotu	
flow management unit	<i>FMU</i>	zespół ds. zarządzania przepływem ruchu lotniczego	
force air co-ordination area	<i>FACA</i>	obszar koordynacji powietrznej	
force commander	<i>FC</i>	dowódca sił	dowódca wyznaczony do kierowania siłami pokojowymi w obszarze prowadzenia operacji
forward air controller	<i>FAC</i>	oficer naprowadzania lotnictwa	
forward area air defense	<i>FAAD</i>	obszar przedni obrony powietrznej	

1	2	3	4
forward area air defense engagement zone	<i>FAADEZ</i>	strefa działań obrony powietrznej w obszarze przednim	
forward arming and refueling points	<i>FARPS</i>	wysunięte punkty uzbrajania i tankowania	
forward control zone	<i>FCZ</i>	wysunięta strefa kontroli	
forward edge of the battle area	<i>FEBA</i>	przedni skraj obszaru walki	
forward line of own troops	<i>FLOT</i>	przedni skraj wojsk własnych	
forward looking infra red	<i>FLIR</i>	obserwacja przedniej półsfery w podczerwieni	
free-fire area	<i>FFA</i>	rejon swobodnego ostrzału	
full command	<i>FULLCOM</i>	pełne dowodzenie	
fully radiating		promieniowanie pełną mocą	

G (GOLF)

Zwrot angielski	Skrót	Nazwa polska	Interpretacja
1	2	3	4
general air traffic	<i>GAT</i>	ruch lotniczy	
general air traffic controller	<i>GATC</i>	kontroler ruchu lotniczego	
general purpose	<i>GP</i>	ogólnego przeznaczenia	
general support	<i>GS</i>	wsparcie ogólne	
glide bomb unit	<i>GBU</i>	bomba szybująca	
global positioning system	<i>GPS</i>	globalny system określania położenia	system nawigacji satelitarnej
Greenwich mean time	<i>GMT</i>	czas Greenwich	
ground based air defence	<i>GBAD</i>	naziemna obrona powietrzna	
ground based sensor	<i>GBS</i>	czujnik naziemny	
ground controller	<i>GNDC</i>	kontroler ruchu naziemnego	
ground launched cruise missile	<i>GLCM</i>	pocisk samosterujący wyrzeliwany z ziemi	
ground liaison officer	<i>GLO</i>	oficer łącznikowy sił lądowych	
ground liaison team	<i>GLT</i>	zespół łącznikowy sił lądowych	

1	2	3	4
group operational centre	GOC	stanowisko dowodzenia grupy	stanowisko dowodzenia bezpośrednio podległe SAMOC
guidance, apportionment and targeting	GAT	zalecenia, podział wysiłku i wyznaczanie obiektów ataku	

H (HOTEL)

Zwrot angielski	Skrót	Nazwa polska	Interpretacja
1	2	3	4
hardened aircraft shelter	HAS	umocniony schronohangar	
headquarters	HQ	dowództwo, stanowisko dowodzenia	
headquarter and headquarter battery	HHB	bateria dowodzenia	
high – low – high	HLH	wysoko – nisko – wysoko	profil lotu
high density airspace control zone	HIDACZ	strefa kontroli przestrzeni powietrznej o wysokiej intensywności działań	
high payoff target	HPT	cel wysoce opłacalny	
high to medium altitude air defense	HIMAD	obrona powietrzna średnich i dużych wysokości	

1	2	3	4
high value air assets	<i>HVAA</i>	statki powietrzne szczególnego znaczenia	
high value target	<i>HVT</i>	cel o dużym znaczeniu	
home on jamming	<i>HOJ</i>	naprowadzanie na źródło zakłóceń	
hospital ship	<i>TAH</i>	okręt szpitalny	
host nation	<i>HN</i>	państwo-gospodarz	
host nation support	<i>HNS</i>	wsparcie przez państwo-gospodarza	
host nation support agreement	<i>HNSA</i>	umowa o wsparciu przez państwo-gospodarza	
host nation support co-ordination centre	<i>HNSCC</i>	ośrodek koordynacji wsparcia przez państwo-gospodarza	

I (INDIA)

Zwrot angielski	Skrót	Nazwa polska	Instytucja
1	2	3	4
identification	<i>ID</i>	identyfikacja	
identification authority		uprawnienia do identyfikacji	
identification „friend or foe”	<i>IFF</i>	rozpoznanie „swój – obcy”	
imaging infra red	<i>IIR</i>	termowizja	
immediate missions		wyloty bojowe na wezwanie z pola walki	
immediate reaction forces	<i>IRF</i>	siły natychmiastowego reagowania	
implementation planning		planowanie wdrożeniowe	
in compliance with	<i>ICW</i>	stosownie do..., zgodnie z...	
indicators and warnings	<i>I&W</i>	przesłanki i ostrzeżenia	
inertial navigation system	<i>INS</i>	system nawigacji bezwładnościowej	
inertial reference unit	<i>IRU</i>	bezwładnościowy układ odniesienia	
in-flight refuelling control	<i>IRC</i>	kontrola tankowania w powietrzu	
in-flight report	<i>INFLIGHTREP</i>	meldunek z powietrza	
initial logistic planning conference	<i>ILPC</i>	wstępna konferencja planowania logistycznego	

1	2	3	4
instrument flight rules	<i>IFR</i>	przepisy wykonywania lotów według przyrządów	
integrated air defence system	<i>IADS</i>	zintegrowany system obrony powietrznej	
integrated logistic support	<i>ILS</i>	zintegrowane zabezpieczenie logistyczne	
intelligence preparation of the battlefield	<i>IPB</i>	rozpoznanie przygotowawcze pola walki	
intelligence report	<i>INTREP</i>	meldunek rozpoznawczy	
intelligence summary	<i>INTSUM</i>	komunikat rozpoznawczy	
intelligence, surveillance, target acquisition and reconnaissance	<i>ISTAR</i>	rozpoznanie, obserwacja, wskazywanie obiektów uderzeń i rozpoznanie pola walki	
intercontinental ballistic missile	<i>ICBM</i>	międzykontynentalny pocisk balistyczny	
interim combined air operations centre	<i>ICAOC</i>	tymczasowy połączony ośrodek dowodzenia działaniami powietrznymi	
interim deployable combined air operations centre	<i>IDCAOC</i>	tymczasowy mobilny połączony ośrodek dowodzenia działaniami powietrznymi	
intermediate-range ballistic missile	<i>IRBM</i>	pocisk balistyczny średniego zasięgu	

1	2	3	4
International Air Transport Association	<i>IATA</i>	Międzynarodowe Stowarzyszenie Przewoźników Powietrznych	
International Civil Aviation Organisation	<i>ICAO</i>	Międzynarodowa Organizacja Lotnictwa Cywilnego	
International Maritime Organisation	<i>IMO</i>	Międzynarodowa Organizacja Morska	
international military staff	<i>IMS</i>	międzynarodowy sztab wojskowy	
international staff	<i>IS</i>	sztab międzynarodowy	
interrogation authority		uprawnienia do sprawdzania	

J (JULIET)

Zwrot angielski	Skrót	Nazwa polska	Interpretacja
1	2	3	4
joint air attack team	<i>JAAT</i>	połączona lotnicza grupa uderzeniowa	
joint air navigation services council	<i>JANSC</i>	połączony zespół służb nawigacji powietrznej	
joint airspace co-ordination centre	<i>JACC</i>	połączony ośrodek koordynacji przestrzeni powietrznej	
joint force air component commander	<i>JFACC</i>	dowódca komponentu powietrznego sił połączonych	

1	2	3	4
joint force commander	<i>JFC</i>	dowódca sił połączonych	
joint force headquarters	<i>JFHQ</i>	dowództwo sił połączonych	
joint force land component commander	<i>JFLCC</i>	dowódca komponentu lądowego sił połączonych	
joint force maritime component commander	<i>JFMCC</i>	dowódca komponentu morskiego sił połączonych	
joint force movements staff	<i>JFMS</i>	sztab przemieszczeń sił połączonych	
joint force special operations component commander	<i>JFSOCC</i>	dowódca wojsk (komponentu) specjalnego przeznaczenia sił połączonych	
joint HNS plan	<i>JHNSP</i>	zbiorczy plan wsparcia przez państwo-gospodarza	
joint implementation plan	<i>JIP</i>	połączony plan wdrażania	
joint integrated prioritised target list	<i>JIPTL</i>	połączona, jednolita, hierarchiczna lista obiektów uderzeń	
joint logistic co-ordination centre	<i>JLCC</i>	połączone logistyczne centrum koordynacji	
joint movement co-ordination centre	<i>JMCC</i>	połączone centrum koordynacji ruchu wojsk	
joint operations area	<i>JOA</i>	obszar działań połączonych	
joint sub-regional command	<i>JSRC</i>	połączone dowództwo rejonu	

1	2	3	4
joint suppression of enemy air defences	<i>JSEAD</i>	połączone obezwładnianie obrony powietrznej przeciwnika	
joint tactical information distribution system	<i>JTIDS</i>	połączony system dystrybucji informacji taktycznych	
joint task force	<i>JTF</i>	połączone siły zadaniowe	
joint target list	<i>JTL</i>	połączona lista obiektów uderzeń	uzgodniona z wojskami lądowymi, marynarką wojenną i lotnictwem
joint targeting co-ordination board	<i>JTCB</i>	połączony zespół koordynujący wyznaczanie obiektów uderzeń	
joint transport co-ordination centre	<i>JTCC</i>	połączone centrum koordynacji transportu	

K (KILO)

Zwrot angielski	Skrót	Nazwa polska	Interpretacja
1	2	3	4
killed-in-action	<i>KIA</i>	zabity w walce	
knots	<i>KTS</i>	węzły	węzeł – jednostka prędkości równa 1Mm/h

L (LIMA)

Zwrot angielski	Skrót	Nazwa polska	Interpretacja
1	2	3	4
landing platform helicopter	<i>LPH</i>	śmigłowcowiec	lotniskowiec śmigłowcowy
laser guided bomb	<i>LGB</i>	bomba kierowana laserowo	
laser target marker	<i>LTM</i>	podświetlacz laserowy	
latitude	<i>LAT</i>	szerokość geograficzna	
law of armed conflict	<i>LOAC</i>	prawo konfliktów zbrojnych	
lead nation	<i>LN</i>	państwo wiodące	
lead nation logistic support		zabezpieczenie logistyczne przez państwo wiodące	
letter of agreement	<i>LoA</i>	umowa, porozumienie (pisemne)	
liaison officer	<i>LO</i>	oficer łącznikowy	
local contracting		kontraktowanie lokalne	
logistic co-ordination centre	<i>LCC</i>	logistyczne centrum koordynacyjne	
longitude	<i>LONG</i>	długość (geograficzna)	
low – low – low	<i>LLL</i>	nisko – nisko – nisko	profil lotu

1	2	3	4
low level radar system	<i>LLRS</i>	radiolokacyjny system wykrywania na małych wysokościach	
low level transit route	<i>LLTR</i>	niska droga tranzytowa	

M (MIKE)

Zwrot angielski	Skrót	Nazwa polska	Interpretacja
1	2	3	4
main defence forces	<i>MDF</i>	główne siły obronne	
main operating base	<i>MOB</i>	główna baza operacyjna	
maintenance and repair function of logistics		funkcja obsługowa i remontowa (zabezpieczenia technicznego) logistyki (działań logistycznych)	
major NATO command / major NATO commander	<i>MNC</i>	wyższe dowództwo NATO / wyższy dowódca NATO	
major subordinate command	<i>MSC</i>	wyższe dowództwo podporządkowane	
man portable air defense system	<i>MANPAD</i>	przenośny system raketowy obrony powietrznej	
marine air-ground task force	<i>MAGTF</i>	powietrzno-łądowe siły zadaniowe piechoty morskiej	

1	2	3	4
marine liaison officer	<i>MARLO</i>	oficer łącznikowy piechoty morskiej	
maritime	<i>M</i>	morski	
maritime air operations	<i>MAO</i>	morskie działania powietrzne	
maritime airspace control means	<i>MACM</i>	morskie środki kontroli przestrzeni powietrznej	
maritime patrol aircraft	<i>MPA</i>	morski samolot patrolowy	
master air attack plan	<i>MAAP</i>	główny plan ataku powietrznego	
material		zasoby materialne	
material function of logistics		funkcja logistyki (działań logistycznych) produkcji / pozyskiwania i eksploatacji środków zaopatrzenia	
medical co-ordination centre	<i>MEDCC</i>	centrum koordynacji zabezpieczenia medycznego	
medical function of logistics		funkcja medyczna (zabezpieczenia medycznego) logistyki (działań logistycznych)	
memorandum of understanding	<i>MOU</i>	memorandum o porozumieniu	
message processing centre	<i>MPC</i>	ośrodek przetwarzania informacji	
military activity restricted area	<i>MARA</i>	strefa zarezerwowana dla lotnictwa wojskowego	strefa zastrzeżona do wykorzystania wojskowego

1	2	3	4
Military Agency for Standardization	<i>MAS</i>	Wojskowa Agencja Standaryzacyjna	
military air traffic	<i>MAT</i>	wojskowy ruch lotniczy	
military air traffic control centre	<i>MILTACC</i>	wojskowy ośrodek kontroli ruchu lotniczego	
military and civil defence assets	<i>MCD</i>	wojskowe i cywilne zasoby obronne	
military liaison mission	<i>MLM</i>	wojskowa misja łącznikowa	
military operations other than war	<i>MOOTW</i>	operacje wojskowe inne niż wojna	
military representative	<i>MILREP</i>	przedstawiciel wojskowy	
minimum risk route	<i>MRR</i>	droga lotnicza minimalnego ryzyka	
Ministry of Defence	<i>MoD</i>	Ministerstwo Obrony	
missile engagement zone	<i>MEZ</i>	strefa użycia rakiet	
missing-in-action	<i>MIA</i>	zaginiony w walce	
mission	<i>MSN</i>	zadanie	
mission, enemy, terrain, troops, time available	<i>METT-T</i>	ocena sytuacji	analiza zadania, przeciwnika, terenu, własnych sił i dysponowanego czasu
mixed employment		zastosowanie mieszane	

1	2	3	4
movement and transportation function of logistics		funkcja przewozowa i transportowa logistyki (działań logistycznych)	
movement completion report	<i>MCR</i>	meldunek o wykonaniu przegrupowania	
movement co-ordination centre	<i>MCC</i>	centrum koordynacji ruchu wojsk	
movement execution order	<i>MEO</i>	rozkaz do przegrupowania	
movement request	<i>MOVREQ</i>	zapotrzebowanie na zmianę dyslokacji własnych sił	
movement section	<i>MS</i>	sekcja ruchu wojsk	
movement warning order	<i>MWO</i>	zarządzenie wstępne do zmiany dyslokacji	
multinational integrated logistic support	<i>MILS</i>	wielonarodowe zintegrowane zabezpieczenie logistyczne	
multinational integrated logistic unit	<i>MILU</i>	wielonarodowa zintegrowana jednostka logistyczna	
multinational joint logistic centre	<i>MJLC</i>	wielonarodowe połączone centrum logistyczne	
multinational logistic centre	<i>MNLC</i>	wielonarodowe centrum logistyczne	
multinational logistics	<i>MNL</i>	logistyka wielonarodowa	
multinational support agreements		międzynarodowe porozumienia logistyczne	

1	2	3	4
multiple launch rocket system	<i>MLRS</i>	wieloprowadnicowa wyrzutnia raketowa	
multi-spectral imagery	<i>MSI</i>	zobrazowanie wielospektralne	

N (NOVEMBER)

Zwrot angielski	Skrót	Nazwa polska	Interpretacja
1	2	3	4
national command authorities	<i>NCA</i>	narodowe organa dowodzenia	
national forces for the defence of the NATO area		siły narodowe do obrony obszaru NATO	
national logistic support		narodowe zabezpieczenie logistyczne	
national support element	<i>NSE</i>	narodowy organ zabezpieczenia logistycznego	
NATO airborne early warning forces	<i>NAEWF</i>	siły powietrznego wczesnego ostrzegania NATO	
NATO assigned forces		siły zbrojne wydzielone na potrzeby NATO	
NATO command forces		siły zbrojne pod dowództwem NATO	

1	2	3	4
NATO Committee for European Airspace Co-ordination	CEAC	Komitet NATO ds. Koordynacji Europejskiej Przestrzeni Powietrznej	
NATO earmarked forces		siły zarezerwowane dla NATO	
NATO integrated air defence	NATINAD	zintegrowana obrona powietrzna NATO	
NATO restricted	NR	zastrzeżone	klauzula tajności NATO
NATO secret	NS	tajne	klauzula tajności NATO
NATO unclassified	NU	do użytku służbowego	klauzula tajności NATO
nautical mile	Nm	mila morska (Nm)	1Nm = 1,852 km
naval air station	NAS	baza lotnictwa morskiego	
naval and amphibious liaison officer	NALE	oficer łącznikowy marynarki i morskich sił desantowych	
naval tactical air control system	NTACS	morski taktyczny system kontroli przestrzeni powietrznej	
navigation aid	NAVAID	pomoc nawigacyjna	
no-fire area	NFA	obszar bezwzględnego zakazu ostrzału	
no-fly zone		strefa zakazu lotów	
non-governmental organisation	NGO	organizacja pozarządowa	
non-battle casualties	NBC	pozabojowe straty w stanie osobowym	

1	2	3	4
non-combatant evacuation operation	<i>NEO</i>	ewakuacja bez wsparcia bojowego	
not later than	<i>NLT</i>	nie później niż	
notice to airmen	<i>NOTAM</i>	informacje istotne dla personelu latającego	do wiadomości lotników

O (OSCAR)

Zwrot angielski	Skrót	Nazwa polska	Interpretacja
1	2	3	4
offensive air support	<i>OAS</i>	ofensywne wsparcie lotnicze	
offensive counter air	<i>OCA</i>	ofensywne działania przeciwpowietrzne	
officer in tactical command	<i>OTC</i>	oficer-dowódca taktyczny	dowódca morski
operational air traffic	<i>OAT</i>	operacyjny ruch lotniczy	
operational air traffic controller	<i>OATC</i>	kontroler operacyjnego ruchu lotniczego	
operational command	<i>OPCOM</i>	dowodzenie operacyjne	
operational control	<i>OPCON</i>	kontrola operacyjna	
operational tasking anti-air warfare	<i>OPTASK AAW</i>	rozkaz do obrony powietrznej	

1	2	3	4
order of battle	<i>ORBAT</i>	organizacja oraz stan sił i środków	
Organisation for Security and Co-operation in Europe	<i>OSCE</i>	Organizacja Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie	
other forces for NATO		inne siły przeznaczone dla NATO	
over the horizon	<i>OTH</i>	pozahoryzontalny	poza zasięgiem widzialności

P (PAPA)

Zwrot angielski	Skrót	Nazwa polska	Interpretacja
1	2	3	4
peace enforcement	<i>PE</i>	wymuszanie pokoju	
peace support operations	<i>PSO</i>	operacje pokojowe	
peace support force	<i>PSF</i>	pokojowe siły zbrojne	
peacekeeping	<i>PK</i>	utrzymanie pokoju	
petrol oil and lubricants	<i>POL</i>	materiały pędne i smary	
port of debarkation	<i>POD</i>	port wyładowania	
port of embarkation	<i>POE</i>	port załadowania	
precision guided munitions	<i>PGM</i>	środki precyzyjnego rażenia	

1	2	3	4
pre-planned missions		wyloty bojowe wcześniej zaplanowane	
primary target line	<i>PTL</i>	główny kierunek strzelania	wyznaczany dla baterii „Patriot”
principal subordinate command	<i>PSC</i>	zasadnicze dowództwo podporządkowane	
probability of kill	<i>PK</i>	prawdopodobieństwo zniszczenia	
production (acquisition) logistics		logistyka produkcji / pozyskiwania zasobów (środków) logistycznych	
prohibited area	<i>P</i>	strefa zakazana	

R (ROMEO)

Zwrot angielski	Skrót	Nazwa polska	Interpretacja
1	2	3	4
radar advisory service	<i>RAS</i>	radiolokacyjna służba doradcza	
radar data processing system	<i>RDPS</i>	system przetwarzania danych radiolokacyjnych	
radar information service	<i>RIS</i>	radiolokacyjna służba informacji powietrznej	
radar warning receiver	<i>RWR</i>	odbiornik ostrzegający o opromieniowaniu przez radiolokator	

1	2	3	4
radius of action	<i>ROA</i>	promień działania	
rapid reaction force	<i>RRF</i>	siły szybkiego reagowania	
reaction forces air staff	<i>RFAS</i>	sztab komponentu powietrznego sił szybkiego reagowania	
ready to fire	<i>RTF</i>	gotowy do otwarcia ognia	
ready to move	<i>RTM</i>	gotowy do wymarszu	
recognized air picture	<i>RAP</i>	jednolite zobrazowanie sytuacji powietrznej	
readiness state	<i>RS</i>	stan gotowości	
readiness state categories	<i>RSC</i>	kategorie stanów gotowości	
recognised maritime picture	<i>RMP</i>	jednolite zobrazowanie sytuacji morskiej	
reconnaissance	<i>RECON, RECCE</i>	rozpoznanie	
reconnaissance and interdiction planning line	<i>R IPL</i>	linia koordynacji rozpoznania i izolacji	
reconnaissance, intelligence, surveillance, and target acquisition	<i>RISTA</i>	rozpoznanie, wywiad, obserwacja i wskazywanie celów	
regiment	<i>RGT, REGT</i>	pułk	
regional air commander	<i>RAC</i>	regionalny dowódca sił powietrznych	

1	2	3	4
regional air defence commander	<i>RADC</i>	regionalny dowódca obrony powietrznej	
regional air operations centre	<i>RAOC</i>	regionalny ośrodek dowodzenia działaniami powietrznymi	
regional airlift co-ordination centre	<i>RALCC</i>	regionalny ośrodek koordynacji transportu powietrznego	
regional command	<i>RC</i>	dowództwo regionalne	
regional commander	<i>RC</i>	dowódca regionalny	
remote radar post	<i>RRP</i>	wysunięty posterunek radiolokacyjny	
remotely piloted vehicle	<i>RPV</i>	zdalnie sterowany aparat bezpilotowy	
replenishment at sea	<i>RAS</i>	uzupełnienie zapasów na morzu	
reporting		meldowanie	
requesting		zapotrzebowanie	
required navigation performance	<i>RNP</i>	wymagana dokładność nawigacji	
rescue co-ordination centre	<i>RCC</i>	ośrodek koordynacji ratownictwa	
restricted area	<i>R</i>	obszar zastrzeżony	
restricted operations zone	<i>ROZ</i>	zastrzeżona strefa działań	
restricted-fire area	<i>RFA</i>	obszar ograniczonego ostrzału	

1	2	3	4
resupply		uzupełnianie zaopatrzenia	
role specialist nation	<i>RSN</i>	państwo wyspecjalizowane	
role specialist nation logistic support		zabezpieczenie logistyczne przez państwo wyspecjalizowane	
rules of engagement	<i>ROE</i>	reguły (ustalenia) użycia siły	

S (SIERRA)

Zwrot angielski	Skrót	Nazwa polska	Interpretacja
1	2	3	4
safe lane	<i>SL</i>	ścieżka (linia) bezpieczeństwa	
satellite communications	<i>SATCOM</i>	łączność satelitarna	
sea-launched cruise missile	<i>SLCM</i>	samoosterujący pocisk raketowy wyrzeliwany z morza	
search and attack unit	<i>SAU</i>	okrętowa grupa poszukiwawczo-uderzeniowa	
search and rescue	<i>SAR</i>	poszukiwanie i ratownictwo	
search and rescue region	<i>SPR</i>	rejon poszukiwania i ratownictwa	
secondary surveillance radar	<i>SSR</i>	wtórny radiolokator śledzenia	

1	2	3	4
secondary tactical air direction frequency	<i>STAD</i>	zapasowa częstotliwość powietrznej sieci kierowania lotnictwa taktycznego	
secondary target line	<i>SCL</i>	zapasowy kierunek strzelania	wyznaczany dla baterii „Patriot”
selected identify features	<i>SIF</i>	wybrane cechy identyfikacyjne	
sending nation	<i>SN</i>	państwo wysyłające	
service function of logistics		funkcja usługowa logistyki (działań logistycznych)	
ship control zone	<i>SCZ</i>	strefa kontroli okrętów	
short range air defence	<i>SHORAD</i>	obrona powietrzna bliskiego zasięgu	
short range air defence engagement zone	<i>SHORADEZ</i>	strefa użycia SHORAD	
short RECCE report	<i>SRR</i>	krótki meldunek rozpoznawczy	
signal intelligence	<i>SIGINT</i>	rozpoznanie łączności	
silent SAM missile engagement zone	<i>SSMEZ</i>	cicha strefa użycia SAM	dotyczy morskich środków kontroli przestrzeni powietrznej
single point of contact	<i>SPOC</i>	jedyny (wyłączny) punkt kontaktowy	określony organ, wyznaczony jako wyłączny punkt kontaktów w zakresie wymiany informacji dotyczących użycia potencjału państwa-gospodarza

1	2	3	4
space liaison officer	SLO	oficer łącznikowy sił kosmicznych	
special air operation	SAO	specjalne operacje powietrzne	
special configuration loading	SCL	wariant uzbrojenia	
special corridor	SC	korytarz specjalny	
special forces	SF	siły specjalne	
special instructions	SI (SPINS)	instrukcje specjalne	dodatkowe instrukcje specjalne w ATO
special operations force component commander	SOFCC	dowódca komponentu sił specjalnych	
special operations liaison element	SOLE	element łącznikowy działań specjalnych	
squadron	SQ, SQN, SQDN	eskadra, dywizjon	
stand off		dosł. „pozostać poza”	oznacza kategorię lotniczych środków bojowych, pozwalających na rażenie obiektów naziemnych (nawodnych) z dużych odległości; poza zasięgiem środków rażenia OPL
standard arrival route	STAR	standardowa trasa dolotu	
standard combat load	SCL	wariant uzbrojenia	

1	2	3	4
standard operating procedure	<i>SOP</i>	standardowa procedura operacyjna	
standard time	<i>ZULU (GMT)</i>	czas GMT	
standardization agreement	<i>STANAG</i>	porozumienie standaryzacyjne	
standardization objective	<i>SO</i>	cel standaryzacyjny	
standby		w gotowości	
standing airspace control order	<i>SACO</i>	stały rozkaz do kontroli przestrzeni powietrznej	
standing operating procedures	<i>SOP</i>	obowiązujące procedury operacyjne	
statement of requirements	<i>SOR</i>	zestawienie potrzeb	
status of force agreement	<i>SOFA</i>	porozumienie w sprawie statusu sił	
stocks		zapasy	
strategic air operations		strategiczne działania powietrzne	
strategic commander	<i>SC</i>	dowódca strategiczny	
sub-area airspace control authority	<i>SACA</i>	1. dowódca odpowiedzialny za kontrolę przestrzeni powietrznej podobszaru 2. uprawnienia do kontroli przestrzeni powietrznej podobszaru	
submarine-launched ballistic missile	<i>SLBM</i>	rakietowy pocisk balistyczny wyrzeliwany z okrętu podwodnego	

1	2	3	4
supply function of logistics		funkcja zaopatrzeniowa logistyki (działań logistycznych)	
supply / supplies		zaopatrzenie	
supporting air operations		wspierające działania powietrzne	
supporting arms co-ordination centre	<i>SACC</i>	ośrodek koordynacji wsparcia sił naziemnych	
suppression of enemy air defence	<i>SEAD</i>	obezwładnianie obrony powietrznej przeciwnika	
surface to air missile	<i>SAM</i>	pocisk raketowy ziemia-powietrze	
surface to air missile operation centre	<i>SAMOC</i>	stanowisko dowodzenia wojskami raketowymi	
surface to surface missile	<i>SSM</i>	pocisk raketowy klasy powierzchnia-powierzchnia	dotyczy pocisków klasy: woda-woda, ziemia-ziemia, woda-ziemia, ziemia-woda
system check		sprawdzenie systemu	

T (TANGO)

Zwrot angielski	Skrót	Nazwa polska	Interpretacja
1	2	3	4
tactical air control party	<i>TACP</i>	grupa dowodzenia lotnictwem taktycznym	
tactical air control system	<i>TACS</i>	taktyczny system kontroli sił powietrznych	
tactical air direction center (amer.)	<i>TADC</i>	taktyczny powietrzny ośrodek kierowania	
tactical air landed operation	<i>TALO</i>	taktyczne operacje desantu powietrznego	
tactical air operation center (amer.)	<i>TAOC</i>	taktyczny ośrodek działań powietrznych	
tactical air reconnaissance	<i>TAR</i>	taktyczne rozpoznanie powietrzne	
tactical aerodynamic missile	<i>TAM</i>	taktyczny, aerodynamiczny pocisk raketowy	
tactical air support of maritime operations	<i>TASMO</i>	taktyczne wsparcie lotnicze działań morskich	
tactical ballistic missiles	<i>TBM</i>	taktyczne rakiety batalistyczne	
tactical battle management function	<i>TBMF</i>	funkcja taktycznego zarządzania walką	

1	2	3	4
tactical command	<i>TACOM</i>	dowodzenie taktyczne	
tactical control	<i>TACON</i>	kontrola taktyczna	
tactical missile	<i>TM</i>	taktyczny pocisk raketowy	
target	<i>TGT</i>	obiekt uderzenia, cel	
target weather information	<i>TARWI</i>	informacja o pogodzie w rejonie celu	
targeting		wybór obiektów uderzeń	
task force	<i>TF</i>	siły zdaniowe	
task group	<i>TG</i>	grupa zadaniowa	
tasking		stawianie zadań	
temporary deployment	<i>TD</i>	czasowe rozmieszczenie	
temporary minimum risk route	<i>TMRR</i>	tymczasowa droga lotnicza minimalnego ryzyka	
terminal manoeuvring area	<i>TMA</i>	rejon kontrolowany lotniska lub węzła lotnisk	obszar kontrolowany, ustanowiony zwykle u zbiegu dróg lotniczych
theatre army air defense co-ordinator	<i>TAADCOORD</i>	koordynator obrony powietrznej sił lądowych teatru działań	
theatre ballistic missile	<i>TBM</i>	balistyczny pocisk raketowy	
theatre missile defence	<i>TMD</i>	obrona przeciwraketowa teatru	

1	2	3	4
time of arrival	<i>TOA</i>	czas przybycia, przylotu	
time of delivery	<i>TOD</i>	czas dostarczenia	
time on target	<i>TOT</i>	czas nad celem	
time reference point	<i>TRP</i>	punkt wyjścia w czasie	
time slot	<i>TS</i>	przedział czasowy	
total battle casualties	<i>TBC</i>	łączne straty bojowe w stanie osobowym	
tower controller	<i>TWRC</i>	dyżurny kontroler lotniska	
traffic orientation scheme	<i>TOS</i>	schemat orientacyjny ruchu lotniczego	
transfer of authority	<i>TOA</i>	delegowanie uprawnień	
transit corridor	<i>TC</i>	korytarz tranzytowy	
traverse level	<i>TL</i>	poziom przejścia	
triple air defence	<i>TRIAD</i>	potrójna obrona powietrzna	holenderska koncepcja tworzenia i prowadzenia działań naziemnych sił obrony powietrznej

U (UNIFORM)

Zwrot angielski	Skrót	Nazwa polska	Interpretacja
1	2	3	4
universal time co-ordinated	<i>UTC</i>	czas uniwersalny	
unmanned aerial vehicle	<i>UAV</i>	bezzałogowy aparat latający	

V (VICTOR)

Zwrot angielski	Skrót	Nazwa polska	Interpretacja
1	2	3	4
visual flight rules	<i>VFR</i>	przepisy wykonywania lotów z widocznością	
visual meteorological conditions	<i>VMC</i>	warunki meteorologiczne dla lotów z widocznością	

W (WHISKEY)

Zwrot angielski	Skrót	Nazwa polska	Interpretacja
1	2	3	4
warhead	WHD	głowica bojowa	
weapon control status	WCS	stan kontroli uzbrojenia	
weapon engagement zone	WEZ	strefa użycia określonego systemu uzbrojenia	
weapon system	WS	system uzbrojenia	
weapons control order	WCO	rozkaz do kontroli uzbrojenia	
weapons effects analysis	WEA	analiza efektywności uzbrojenia	
weapons of mass destruction	WMD	broń masowego rażenia	
weapons free	WF		WCS, w którym systemy uzbrojenia mogą prowadzić ogień do każdego celu, który nie został rozpoznany jako własny
weapons free zone	WFZ		specjalnie utworzona strefa, w której obowiązuje WCS <i>Weapon Free</i>

1	2	3	4
weapons hold	<i>WH</i>		WCS, w którym systemy uzbrojenia mogą prowadzić ogień tylko w obronie własnej lub na rozkaz
weapons tight	<i>WT</i>		WCS, w którym systemy broni mogą prowadzić ogień tylko do celów rozpoznanych jako obce
weather	<i>WX</i>	pogoda	
wing	<i>WG</i>	skrzydło	jednostka organizacyjna sił powietrznych
within visual range	<i>WVR</i>	w zasięgu widzialności	
wounded-in-action	<i>WIA</i>	ranny w walce	

BIBLIOGRAFIA

1. AAP-6 (V) NATO glossary of terms and definitions (English and French)
2. AAP-15 (F) NATO glossary of abbreviations used in NATO documents and publications
3. AJP-01 Doctrine for joint operations
4. AJP-3.3 Joint air and space operations doctrine
5. ATP-10 (U) Search and rescue
6. ATP-27 (B) Offensive support operations
7. ATP-33 (B) NATO tactical air doctrine
8. ATP-35 Land force tactical doctrine
9. ATP-40 (B) Doctrine for airspace control in times of crisis and war
10. ATP-42 Counter air operations

